

Životní jubileum Akihira Ishikawy

V březnu letošního roku oslavil šedesátiny Akihiro Ishikawa, profesor sociologie na tokijské Chuo University. Je mnoho dobrých důvodů, proč si tento japonský sociolog zaslouží ke svému životnímu jubileu i blahopřání české sociologické obce. Jako odborník na problematiku průmyslu, práce a řízení se Ishikawa už od 60. let zajímal o způsob řešení těchto otázek ve společnosti „reálného socialismu“ a později také v transformujících se společnostech střední a východní Evropy (v Československu, Maďarsku, Polsku, Jugoslávii, v SSSR). A bylo to mezi jinými i Československo, resp. později jeho dva nástupnické státy, které mu posloužily jako výzkumný terén. Počínaje rokem 1967, ve spolupráci se zesnulým Dragoslavem Slejškou a prvním Sociologickým ústavem ČSAV, později s Domem techniky Pardubice a po roce 1989 s Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí, s katedrou sociologie Filozofické fakulty UK a Sociologickým ústavem AV ČR se Ishikawa zabývá nejen problematikou práce a průmyslu, ale i širšími sociologickými otázkami života v komunistické a posléze postkomunistické společnosti. Opakovaně pobývá u nás na výzkumných stážích (poprvé již v roce 1967), zvládá češtinu a slovenštinu, publikuje doma i v mezinárodních časopisech o české a slovenské problematice, překládá do japonštiny texty českých autorů.

Ishikawa absolvoval v roce 1964 Tokijskou univerzitu a v roce 1987 získal na této škole doktorát. Většina jeho další akademické kariéry byla spojena s Chuo University, prestižní soukromou vysokou školou na okraji Tokia. Ishikawa je zde postupně odborným asistentem, docentem a od roku 1978 řádným profesorem. Hostuje současně na řadě dalších pracovišť v Japonsku a v Evropě (Německo, Československo, Jugoslávie, Polsko), koordinuje mezinárodní výzkumy, je členem redakčních rad, resp. poradních sborů časopisů *International Review of Sociology*, *Human Relations*, *Economic and Industrial Democracy*, *Autogetions*, působí ve vedení výzkumného výboru č. 10 Mezinárodní sociologické asociace (ISA), je funkcionářem nebo konzultantem

japonských i zahraničních profesních asociací. Ishikawa je autorem, spoluautorem nebo editorem sedmnácti knih (z toho dvou v angličtině a jedné v polštině) a desítek odborných statí. Do japonštiny překládal G. Simmela, S. Verbu, C. W. Millse, polské autory W. Wesolowského a W. Morawského, slovinského V. Ruse a české autory D. Slejšku, P. Machonina. J. Hudečka, Z. Mansfeldovou.

České problematiky se dotýkaly např. Ishikawovy studie o sociologii ve východní Evropě a v SSSR (1969), o projevech socialismu v každodenním životě (1977), o výsledcích sociologických výzkumů průmyslu ve východní Evropě (1987), o postojích dělníků ve východní Evropě k technickým inovacím (1988), o ekonomických reformách, technickém rozvoji a postojích dělníků ve východoevropských zemích (1989), o lidech, kultuře a společnosti ve východní Evropě (1992), o politické a ekonomické transformaci v Československu (1993), o průmyslových vztazích (industrial relations) ve střední a východní Evropě (1995) aj.

Kromě této vědecké činnosti se Ishikawa významným způsobem zaslouhuje i o rozvoj osobních kontaktů mezi českými a japonskými sociology a o poznání české kultury v japonském prostředí. Zprostředkuje řadě českých sociologů studijní pobyty v japonských institucích, obětavě a vynalézavě připravuje jejich program, organizuje kontakty japonských a českých studentských skupin. Zaslouhuje se doma o činnost Japonsko-české společnosti, asociace s překvapivě rozsáhlým počtem několika set členů – vědců, studentů, hudebníků, překladatelů české literatury, dalších kulturních činitelů, obchodníků – je po řadu let jejím předsedou a později ředitelem, spolupořádá její akce, zprostředkuje kontakty. Získává si u nás přátele mezi prostými lidmi, stává se znalcem českého a slovenského hudebního folklóru a vyznavačem moravského vína.

Česká (a stejně tak i slovenská) sociologie a sociologická obec mají v letošním šedesátiníkoví Akihiro Ishikawovi velkého znalce a osvědčeného přítele. Proto mu patří naše blahopřání.

Michal Illner